

2023_Anul Aurel C. POPOVICI (XXIII): capcana malthusiană?

- tinerime săracă, fără mare înlesnire ...! - Eseu despre Principiul Populației?

- Dipsi - Malthus, Darwin, Karl Marx?

tribunism

Thomas Malthus

1766 1834

AN ESSAY
ON THE
PRINCIPLE OF POPULATION;
OR
A VIEW OF ITS PAST AND PRESENT EFFECTS
ON
HUMAN HAPPINESS.

șagunism

Aurel C. Popovici

poporela „Dipsi”

**importanța Austriei federale
pentru existența poporului
român și federalismul privit
din punctul de vedere al
principiilor liberale ...!**

capcana malthusiană

**... s-a format în ideologia
naționalismului ardelean**

Un Eseu despre Principiul Populației!

**Puterea populației este nelimitat mai
mare decât puterea pământului de
a produce subzistență pentru om!**

Malthus - Darwin - Marx

**verificări pozitive, ce cresc rata
mortalității: foamea, bolile și războiul ...**

**verificări preventive, ce scad natalitatea:
controlul nașterii, amânarea căsătoriei...**

**tinerime săracă, fără mare înlesnire la
vorbă și gesturi, așezată la cap ...!**

**TRIBUNA
1884**

Anul tribunistului Aurel. C. Popovici

Seria de articole „Forme și fond în cultură” apărute în revista „Familia” (Oradea) în 1886, a continuat cu: VI. Educațiunea fetelor, VII. Literatura și limba ce o vorbim, VIII. Codul social -, toate studiile fiind receptate în mediile tinerilor români intelectuali din imperiu. În acea perioadă (1886) Mihai Eminescu era în serviciul Bibliotecii Centrale Universitare. În lucrarea „Aurel C. Popovici (1863-1917)”, istoricul dr. Vasile Crișan prezintă atmosfera de la „România Jună” (dintr-un eseu dedicat gândirii eminesciene, preluat din „Naționalism sau democrație. O critică a civilizațiunii moderne”, a lui Aurel. C. Popovici): «La Viena, el a trăit în mijlocul tinerimii române din întreg Imperiul habsburgic. Tinerime săracă, fără mare înlesnire la vorbă și gesturi, așezată la cap, serioasă și muncitoare, tinerime ce n-a avut și nu are alt cult decât naționalismul cel mai curat. Acolo, la *România Jună*, în atmosfera aceea limpede românească, între băieți cu idei înțelepte, de ordine și de disciplină morală, de respect pentru stat și pentru sfânta biserică, de desăvârșită cuviință față de bătrâni și de sinceră pietate față de figurile mari ale istoriei naționale, acolo, unde luptele naționalităților făceau și fac din tinerii ardeleni, bănățeni și ungureni, din munteni și moldoveni, bucovineni și macedoneni un corp de gardă românească între străini - mai ales acolo unde Eminescu trebuia să devină ceea ce a devenit: **un entuziast apărător al ființei românești**. Căci nicăieri nu era, mai ales pe acele vremuri, un entuziasm național mai

sincer și mai sfânt decât la acea **Românie Jună**, unde se adunaseră atâtea tinere nădejdi ale românilor împilați. Erau toți flăcăi cu suflete voinicești, care acolo își făceau armele și abia așteptau să plece și ei la lupta sfântă pentru neam, la lupta cu armele culturii adevărate pentru biruința unei adevărate culturi”. Pentru Aurel C. Popovici, ca și pentru mulți alți studenți români, Societatea „**România Jună**” a reprezentat locul unde a primit botezul conștiinței naționale. În cadrul ei, tinerii români, risipiți prin mansardele umede și friguroase ale metropolei imperiului, au aflat multe lucruri, până atunci neștiute despre istoria, literatura și cultura națională (...). În cei trei ani de studenție la Viena (1885-1888), Aurel C. Popovici s-a manifestat ca un animator al activității Societății. Discursurile sale înflăcărâte, pătrunse de un naționalism curat și încredere în dreptatea cauzei națiunii sale, pe care obișnuia să le încheie cu expresia „**dixit**”, i-au adus **porecla „Dipsi”**, cu care de regulă în semnează corespondența cu cei apropiați (...). După ceremonia căsătoriei lui Aurel C. Popovici cu merituosă soție, cei doi iau hotărârea de a se muta de la Viena la Graz. Aici au locuit pe Parkstrasse, la numărul 7. Popovici se înscrie, pentru continuarea studiilor universitare la Facultatea de Medicină. Concomitent, se arată tot mai preocupat de studiile politice și juridice legate de problema națională. Dintr-un caiet de note din 1891 aflăm că își propusese să aprofundeze două teme: **importanța Austriei federale pentru existența poporului român și federalismul privit din punctul de vedere al principiilor liberale**. În această decizie se găsește începutul drumului care i-a marcat existența. Treptat, studiile medicale au trecut pe planul secund al preocupărilor tânărului lugojan, cu toate stăruințele soției sale. I.G. Blüntschi, Anton Heinrich Springer, Terezio Mammiani, Luigi Palma, Adolf Fischhof, Ludwig Gumpelwitz, Franz Schuselka, P.S. Mancini și mulți alți autori care vor popula opera sa politică, i-au acaparat preocupările, în detrimentul tomurilor de anatomie și a laboratoarelor mirosind a formol. **Aurel C. Popovici s-a format în ideologia naționalismului ardelean, trecut prin experiența revoluției pașoptiste, a absolutismului post-revoluționar, al Dietei de la Sibiu și al dualismului austro-ungar**, cronicizat în anii tinereții și maturității sale. Mai mult decât oricare dintre colegii săi de generație, prin studiu sistematic și aprofundat, **și-a format un orizont de gândire european, centrat pe problema națională** care reprezenta, în secolul al XIX-lea, **adevărat reper axiologic la nivel continental**. Bibliografia operei sale politice este edificatoare în sensul afirmațiilor de mai sus».

În ultima parte a sec. al XIX-lea, ideile doctrinei malthusiene erau dezbătute și analizate în strânsă conexiune cu teoria evoluționistă a celebrului naturalist britanic **Charles Darwin (1809-1882)**, dar și cu conceptele teoriei socialismului științific, enunțate de filozoful german, **Karl Heinrich Marx (1818-1883)**. Teoria evoluționistă a lui Charles Darwin - publicată în „**Originea speciilor**” (1859) -, a fost recunoscută atât de publicul larg cât și de întreaga comunitate științifică internațională. La fel de cunoscută era și gândirea marxistă, concepția filosofică fundamentată de Marx și Engels având o influență determinantă asupra istoriei politice mondiale, în sec. al XX-lea. Comparativ cu aceste două mari teorii, faimoasa lege a înmulțirii populației în progresie aritmetică și a mijloacelor de subsistență în progresie aritmetică - formulată de Thomas Malthus, la finele sec. al XVIII-lea - a avut un ecou limitat, la cercurile științifice. Astfel, puțini cunosc faptul că prin această lege, Malthus justifică avorturile, sinuciderile, concubinajul, boicotarea căsătoriei, moartea prin inaniție, dar și alte fenomene sociale. Lucrarea sa „**An Essay on the Principle of Population**” - „**Un Eseu despre Principiul Populației**”, Malthus observă că creșterea producției de alimente contribuie temporar la bunăstarea populației, indirect conducând și la o creștere a populației, restabilindu-se nivelul producției per locuitor. Economistul englez a constatat că

oamenii au tendința de a utiliza aparenta abundență alimentară pentru menținerea și sporirea unui nivel de viață ridicat, ceea ce conduce la revenirea la nivelul de subzistență ca urmare a creșterii populației, în condițiile în care producția agricolă este insuficientă.

Viziunea aceasta s-a definit sub termenul de „**capcana malthusiană**”, cunoscută și sub diverse denumiri: „**dezastrul malthusian**” - „**criza malthusiană**” - „**coșmarul malthusian**” - „**catastrofa malthusiană**”. Opiniile sale pesimiste - în opoziție cu viziunea populară în Europa secolului al XVIII-lea (ce vedeau societatea ca fiind perfectibilă) - erau susținute de deducții fundamentate pe logica pregătirii economice și de cleric anglican. El a susținut că „**Puterea populației este nelimitat mai mare decât puterea pământului de a produce subzistență pentru om**” și că „**puterea superioară a populației reprimă prin reținere morală, viciu și mizerie**”, criticând „**Legile Săracilor**” care conduceau la inflație, nu la îmbunătățirea situației săracilor.

Viața și opera lui Thomas Robert Malthus a fost studiată intens, dar și combătută în cercurile științifice din multe domenii, el fiind și membru fondator al „**Clubului de Economie Politică**” (1821). Nu este lipsit de interes faptul că savantul englez considera că există două tipuri de controale ce mențin populația în limitele resurselor existente: **verificări pozitive (ce cresc rata mortalității: foamea, bolile și războiul)** și **verificări preventive (ce scad natalitatea: controlul nașterii, amânarea căsătoriei și celibatul)**. Astfel, teoriile sociale total defavorabile claselor sărace, ce confirmau lupta pentru existență a biologului Darwin, situau „**concurența**” la voia hazardului, a întâmplării. Critica ideilor darviniste ale epocii a fost amplificată de teoria revoluționară a capitalului, ce anunța pauperizarea treptată și progresivă a claselor muncitorești și implicit ruinarea familiei, cauza principală fiind civilizația capitalisto-democratică. În sec. XX, mulți cercetători au demonstrat existența unei adevărate și „intangibile” filiații **Malthus - Darwin - Karl Marx**, teoriile celor trei confirmând consecințele dezastruoase ale unor idei democratice, egalitare și liberaliste.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-xxiii-capcana-malthusiana-tinerime-saraca-fara-mare-inlesnire--eseu-despre-principiul-populatiei-dipsi-malthus-darwin-karl-marx-170300.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-xxiii-capcana-malthusiana-tinerime-saraca-fara-mare-inlesnire--eseu-despre-principiul-populatiei-dipsi-malthus-darwin-k...

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

2023-Anul A.C. Popovici (XXIII): capcana malthusiană? - tinerime săracă, fără mare înlesnire ...! - Eseu despre Principiul Populației? - Dipsi - Malthus, Darwin, Karl Marx?

05.06.2023 22:30 197 vizualizari 0 comentarii

În: *Tribuna*, 05 iunie 2023